

Muistio Vuolijoen maanomistajatilaisuudesta

Aika: 26.9.2026 klo 15-17

Paikka: Vuolijoen VPK:n talo

Osanottajat:

Maanomistajat: Antti Alhonen, Heikki Penttilä, Merja Salonen, Hannu Siukola, Veli-Matti Syrjänen, Juha Verho, Virpi Yli-Vakkuri, Erkki Yli-Vakkuri

Aito Suvi ry: Tommi Liljedahl, sihteeri, Marja-Liisa Suomalainen, asiantuntija

Aito Suvi ry:n sihteeri Tommi Liljedahl kertoi, että tilaisuuden tarkoituksena kertoa Vuolijoen suunnitteluhankkeesta maanomistajille. Yhdistys on hakemassa rahoitusta hankkeelle, jonka yhteydessä teetetään kunnostussuunnitelmia. Suunnitelmien avulla päästään hakemaan rahoitusta toteutukseen. Kunnostuksen avulla pienennetään järviä rehevöittävää ravinnekuormitusta ja parannetaan peltoja.

Maanomistajatilaisuus kutsuttiin koolle lyhyellä varoitusajalla, koska rahoitushakemus jätetään syyskuun aikana. Paikalle saatiin vain osa maanomistajista, ja sen vuoksi Tommi kokoaa muistion, joka jaetaan sähköpostitse ja vuolijokelaisten Whatsapp-ryhmän kautta.

Aito Suvi ry:n toiminta

Tommi kertoi Aito Suvi ry:n toiminnasta ja Terve Järvi -hankkeesta. Liitteenä esityksen diat.

Yhdistys hakee rahoitusta vesiensuojelutoimiin ja toteuttaa niitä Pälkäneellä ja lähialueilla. Kunnostuskohteet suunnitellaan ja toteutetaan avaimet käteen periaatteella niin, ettei maanomistajalle synny kustannuksia.

Useampia kunnostuskohteita niputetaan hankekokonaisuudeksi, jotta säästetään resursseja ja toisaalta hajautetaan riskejä, mikäli jossain kohteessa ilmenee yllättäviä kustannuksia.

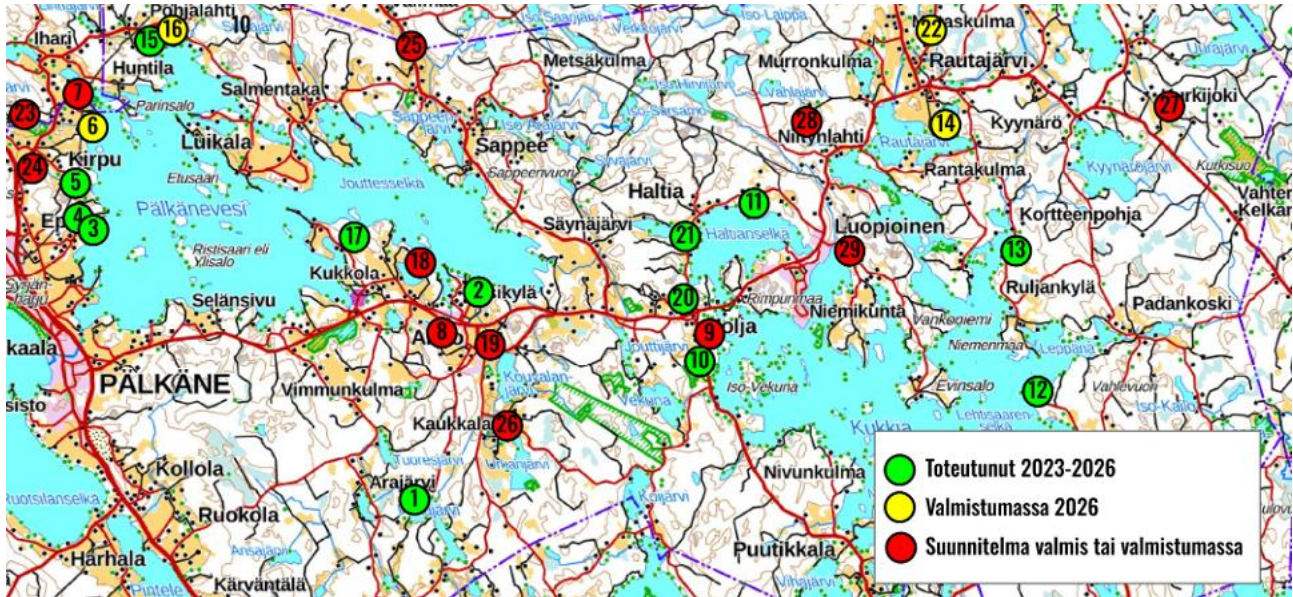
3 vuoden aikana yhdistys on toteuttanut 3 suunnitteluhanketta, joissa on laadittu kunnostussuunnitelmat 22 kohteelle. Niistä 17 on toteutettu 4 kunnostushankkeessa. Suunnittelu- ja kunnostushankkeisiin on kerätty rahoitusta noin miljoona euroa.

Suunnittelu- ja kunnostushankkeille haetaan mahdollisimman suuri julkinen rahoitus. Käynnissä olevat ja haettava hanke toteutetaan EU:n maaseuturahoituksella. Omarahoitusosuudesta pääosa katetaan Luopioisten Säästöpankkisäätiön apurahalla.

Säästöpankkisäätiö tukee työtä, koska puhtailla vesillä on suuri merkitys Pälkäneen veto- ja elinvoimalle. Kunnostuskohteet ovat keskittyneet Kukkiolle ja Pälkänevedelle, koska suurilla ja kirkasvetisillä järvillä on elinvoimalle suurin merkitys.

Kunnostuskohteet valitaan vaikuttavuuden ja maanomistajan suostumuksen perusteella. 3 vuodessa on valmistunut 16 kosteikkoa (yhteispinta-ala 6 ha), 6 kaksitasouomaa (yhteispituus 1,5 km) ja muita rakenteita, joiden avulla pienennetään järviä rehevöittävää ravinnekuormitusta.

Kunnostus on edennyt Pälkäneellä ripeästi muun muassa paikallisten kaivuriyrittäjien ansiosta. He pystyvät ajoittamaan kunnostustyöt kuivaan aikaan, mikä helpottaa työtä, säästää kustannuksia ja vähentää rakennusaikaista samentumista.

Aito Suvi ry:n kunnostuskohteet 2023-2026.

Hankepari

Vuolijoen suunnittelu sisältyy hankepariin, jolle haetaan EU:n maaseuturahoitusta. Hankepari koostuu investointi- ja yhteistyöhankkeesta. Hankepari mahdollistaa suuremman avustusprosentin.

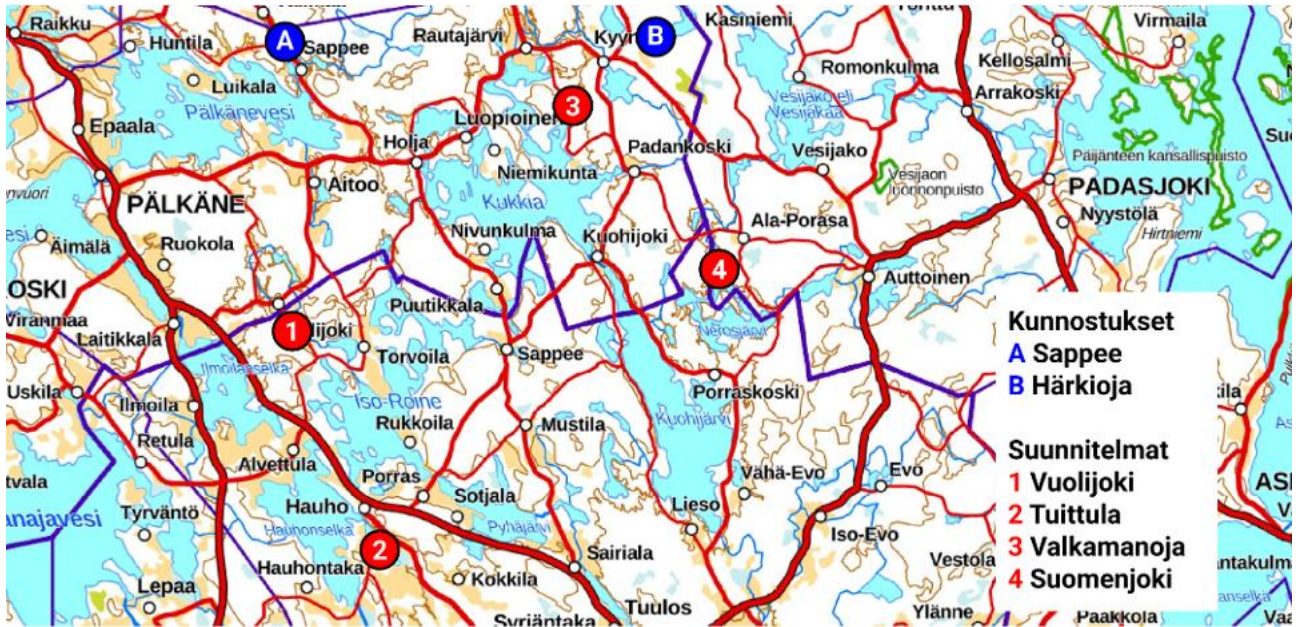
Hankeparissa yhteistyökumppanina toimii MTK Pirkanmaa ja yhteistyötahoina paikalliset tuottajajärjestöt (MTK Pälkäne, Hauho ja Padasjoki) sekä vesiensuojeluyhdistykset.

Hankepariin osallistuvat vesiensuojeluyhdistykset.

Hankeparissa toteutetaan kunnostuskohteita Sappeessa ja Ämmätsässä sekä laaditaan kunnostussuunnitelmat 4 alueelle: Vuolijoelle, Hauhon Tuittulaan, Kukkaa laskevalle Valkamanojalle ja Suomenjoelle Padasjoella.

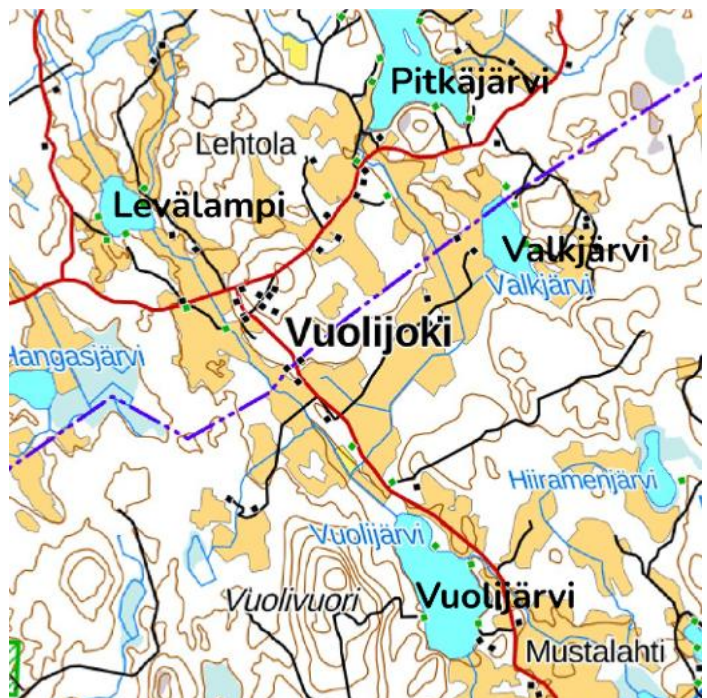
Suunnittelu- ja kunnostuskohteet toimivat samalla koulutuskohteina. Vesiensuojeluyhdistysten ja tuottajajärjestöjen väki sekä muut kiinnostuneet käyvät koulutuksessa läpi prosessin vaiheet.

Hankeparin kunnostus- ja suunnittelukohteet.

Vuolijoen suunnittelualue

Vuolijoen suunnittelualue kattaa Pitkäjärveltä, Valkjärveltä ja Levälammelta Vuolijärveen laskevat ojat. Suunnittelu on kilpailutettu, ja mikäli hanke saa rahoituksen, työ teetetään Watec Consulting Oy:llä. Aito Suvi ry:llä on hyviä kokemuksia yrityksestä, joka on suunnitellut puolet tähän mennessä toteutetuista kunnostuskohteista.

Suunnittelu edellyttää ojitusyhteisöjen suostumusta

Suunnittelualueella on monta ojitusyhteisöä. Ne on perustettu sotien jälkeen, kun ojitusta parannettiin. Ojitusyhteisöt eivät ole toimineet vuosikymmeniin, eivätkä maanomistajat välttämättä edes tiedä kuuluvansa niihin. Marja-Liisa kokoaa ojitusyhteisöaineistot pilvipalveluun, ja linkki jaetaan myöhemmin.

Suunnitteluun ja kunnostukseen tarvitaan ojitusyhteisöjen suostumus. Sen vuoksi ne aktivoidaan talvella, kun rahoituspäätös on saatu. Kokousten koollekutsujaksi pyydetään osakas jokaisesta ojitusyhteisöstä. Suunnittelu käynnistyy, kun sille on saatu ojitusyhteisön suostumus.

Maanomistajan suostumus

Ojitusyhteisö antaa suostumuksen yleissuunnitteluun, mutta jokainen maanomistaja itse ratkaisee, mitä hänen mailleen suunnitellaan tai toteutetaan. Maanomistajan suostumus pyydetään suunnittelun luonnosvaiheessa, kun suunnittelija on kartta- ja paikkatietoaineiston perusteella löytänyt kohteet, joissa järviä rehevöittävää ravinnekuormitusta voi pienentää. Suostumuksella varmistetaan suunnitelmien toteutuskelpoisuus.

Suunnitelmien avulla haetaan myöhemmin rahoitusta toteutukseen, johon pyydetään erikseen maanomistajan suostumus.

Suunnittelun eteneminen

Suunnittelija etsii suunnittelualueelta ongelmakohtia ja ehdottaa ratkaisuja, joilla ne korjataan.

- Vettä padottava ojaosuus tai rumpu → kunnostetaan oja tai uusitaan rummut
- Riittämätön kuivavara → parannetaan vedenhallintaa ja nostetaan kaivumailloja peltoa
- Eroosiota aiheuttava virtaus → hillitään virtausta esimerkiksi pohjapadoilla, samalla veden vastapaine pitää uoman kunnossa

Suunnittelija etsii kunnostuskohteita myös valuma-alueen latvoilta ja sivuojen varsilta, koska rakenteet ovat tehokkaita, kun vettä on vähän ja ravinteita paljon. Alaosalla vettä on paljon, ja rakenteiden pitää olla suuria.

Kosteikot ja muut rakenteet suunnitellaan joutomaalle, esimerkiksi veden vaivaamalle pellolle, jonka viljely ei enää onnistu. Kaivumailloja parannetaan ympäröiviä peltoja, jolloin saadaan lisää viljeltävää alaa. Tommi esitteli toteutettuja rakenteita:

- **Kosteikoissa** veden mukanaan kuljettava ravinteikas laskeutuu. Kosteikoista muodostuu monimuotoisia maisemakohteita.
- **Kaksitasouoma** lisää ojan tilavuutta ja hidastaa virtausta. Sen ansiosta vesi ei nouse pellolla, ja tulvakynnykselle muodostuva kasvillisuus pidättelee veden mukanaan kuljettamaa ravinteikasta ainesta.
- **Laskeutusaltaat** hidastavat virtausta, jolloin ravinteikas aines pääsee laskeutumaan.
- **Pohjakynnykset** vähentävät virtausta ja eroosiota. Niillä pidätellään vettä siellä, missä se ei haittaa pellon tai metsän kasvua.

Suunnittelun alustava aikataulu

Syksy 2026 Rahoituspäätös

Syksy 2026 Suunnittelijan kilpailutus ja valinta

Talvi 2026 Ojitusyhteisöjen aktivointi ja suostumus suunnitteluun

Alkuvuosi 2027 Suunnittelun pohjatiedot: kartta- ja paikkatietoaineistot

Alkuvuosi 2027 Suunnittelun käynnistystilaisuus: maanomistajien toiveet ja reunaehdot

Kevät 2027 Maastokäynti mahdollisten kunnostuskohteiden maanomistajien kanssa

Kevät ja kesä 2027 Luontokartoitukset keväällä (viitasammakko) ja kesällä (suojellut lajit ja luontotyypit)

Kesä 2027 Luonnosten esittely ja maanomistajien palaute

Kesä 2027 Maanomistajien suostumus suunnitteluun

Syksy 2027 Suunnitelmien esittely maanomistajille → rahoitushakemus toteutukseen

Keskustelussa esiin nousseita kysymyksiä

Voidaanko pienellä porukalla päättää suunnittelun käynnistämisestä?

Suostumuksen yleissuunnitteluun antavat talven aikana aktivoitavat ojitusyhteisöt.

Yleissuunnittelussa tarkentuvien kohteiden suunnitteluun suostumuksen antaa maanomistaja. Tässä vaiheessa kyse on tiedonvälityksestä, jotta maanomistajat ja naapurit tietävät alusta alkaen, mitä suunnitellaan ja miksi.

Vaatiiko hanke talkootyötä?

Hankkeen kustannusarvioon ei sisälly talkootyötä. Maanomistajien osallistumista tarvitaan ojitusyhteisön aktivointikokoukseen ja suunnittelutilaisuuksiin. Käynnistysvaiheessa suunnittelija kartoittaa maanomistajien ongelmia, toiveita ja reunaehdoja. Kartta- ja paikkatietotarkastelussa esiin nousevissa kohteisiin tutustutaan maastossa yhdessä maanomistajan kanssa. Luonnosvaiheessa maanomistajat antavat palautetta ja suostumuksen suunnitteluun.

Voisiko järvien tilaa parantaa niitolla?

Hankkeessa suunnitellaan kunnostuskohteita, joiden avulla pienennetään valuma-alueelta kertyvää rehevöittävää ravinnekuormitusta. Rahoitusta ei voida käyttää järvissä tehtäviin kunnostustoimiin.